

IV. Ἡ γεωπολιτικὴ διάσταση τῶν ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων, ἡ «ἑλληνοτουρκικὴ φιλία» καὶ ὁ ρόλος τῶν ΗΠΑ

[Γεωπολιτικὴ 2 (12/1999)]

Οἱ ἑλληνοτουρκικὲς σχέσεις, μέρος τῶν ὁποίων εἶναι καὶ ἡ πρόσφατος ἀναβίωσις τῆς «ἑλληνοτουρκικῆς φιλίας», δὲν μποροῦν νὰ ἐξετασθοῦν ἐκτὸς τοῦ εὐρυτέρου γεωπολιτικοῦ πλαισίου ποὺ ρυθμίζει τὶς σχέσεις ὄχι μόνον μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν ἀλλὰ καὶ τὴν συνολικὴ διεθνοπολιτικὴ πραγματικότητα στὴν Εὐρασία. Ἐπίσης, ἡ πρόσφατος ἐπίσκεψις τοῦ προέδρου Κλίντον στὶς δύο χώρες θὰ ἦταν ἀφελὲς νὰ ἐξετασθεῖ ἐκτὸς τοῦ πλαισίου τῆς γενικωτέρας στρατηγικῆς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.

Τὸ πλαίσιον. Ἡ «σεισμογενὴς» ἑλληνοτουρκικὴ φιλία εἶναι ἓνα γεγονός. Ἡ ἐπίσης «σεισμογενὴς» ἔλευσις τοῦ κυρίου Κλίντον εἶναι ἤδη ἓνα δεύτερο γεγονός. Πρόκειται γιὰ δύο «σεισμογενῆ» γεγονότα τὰ ὁποῖα, μὲ τὴν βοήθεια καὶ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, προσπαθοῦν ἀνεπιτυχῶς νὰ δημιουργήσουν πλαστὲς «πραγματικότητες» ἐκεῖ ὅπου αὐτὲς ὑπάρχουν ἀλλὰ οὐδεμία ἔχουν σχέση μὲ τὶς κατασκευαζόμενες ἀπὸ τὴν παγιδευμένη καὶ πανικόβλητη κυβέρνησις Σημίτη. Τὰ «ιντερ-κοντινεντάλια» εὐχολόγια τοῦ Κλίντον σχετικῶς πρὸς τὴν βελτίωσις τῶν ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων, συγκρινόμενα πρὸς τὴν σαφῆ ἐντολή του πρὸς τὴν κυβέρνησις σχετικῶς πρὸς τὴν ἐπιθυμία τῶν ΗΠΑ γιὰ τὴν ἄμεση ὑλοποίησις τοῦ προενταξιακοῦ καθεστώτος τῆς Τουρκίας στὴν ἐπερχόμενη Διάσκεψις Κορυφῆς τῆς ΕΕ στὸ Ἐλσίνκι, δὲν μᾶς ἀφήνουν περιθώρια ἀμφιβολιῶν ὡς πρὸς τὶς πραγματικὲς προθέσεις τῆς μόνης ὑπερδυνάμεως. Ἄς μὴν λησιμονοῦμε, ἐπίσης, ὅτι ἡ κυβερνώσα ἔλιτ τῆς Οὐάσιγκτων ἔχει καταθέσει τὴν γεωπολιτικὴν τῆς ἀντίληψιν γιὰ τὴν προσεχῆ μακρὰν περίοδον τῆς διεθνοῦς ἱστορίας. Καὶ ἡ ἀντίληψις αὐτὴ χαρακτηρίζεται ἀπὸ ὠρισμένα ἀμετάβλητα δεδομένα, γεωοικονομικῆς καὶ γεωστρατηγικῆς φύσεως¹. Οὐδεμία ἐπίσκεψις, οἰουδήποτε σκιώδους ἐκπροσώπου τῶν γεωπολιτικῶν αὐτῶν ρεαλιῶν εἶναι εἰς θέσιν νὰ μετατρέψει ἢ νὰ ἀλλοιώσει τὶς πραγματικότητες αὐτές.

Πολλῶ μάλλον ἢ θαρραλέα ὁμιλία τοῦ ἑλληνος Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ἡ ὁποία μᾶς ἐθώπευσε τὰ ὄψα καὶ τὴν καρδίαν ἀλλὰ περιεφρονήθη ἀπολύτως ἀπὸ τὸν κ. Κλίντον ὁ ὁποῖος μάλιστα συμβολικώτατα, ἐσταμάτησε νὰ κυττάξει τὸ κείμενον τῆς ἐπισήμου μεταφράσεως, μὲ τὸ ὁποῖον τὸν εἶχε ἐφοδιάσει ἡ ὑπηρεσία πρωτοκόλλου, ὅταν ὁ ἑλλην Προέδρος ἤρχισε νὰ ἀπαριθμεῖ τὰ ἑλληνοτουρκικὰ

1. Βλ. I.Θ Μάτζις, *Νέα τάξη πραγμάτων καὶ Μέση Ἀνατολή: κρατογενέσεις καὶ ἀνακατατάξεις σὲ τρεῖς φάσεις*, Διεθνὴς Ἡμερὶς ΥΠΕΘΑ: «Ἡ γεωπολιτικὴ τῆς Εὐρασίας καὶ τῆς ἀνατολικῆς Μεσογείου στὸ νέο διεθνὲς σύστημα», Ἀθῆναι, 5 Ἰουλίου 1999.

σημεία τριβής και τους διεθνοδικαϊκούς τρόπους με τους οποίους η Έλλας θεωρεί ότι είναι οι μόνοι αποδεκτοί για την επίλυση των στο πλαίσιο της πεπολιτισμένης διεθνούς πρακτικής.

Άλλωστε ως μη αὐταπατώμεθα: οὔτε στην καθημερινή ανθρωπινή μικροκοινωνική κλίμακα είναι δυνατόν να πείσει κανείς τον οιονδήποτε ιδιοκτήτη διαμερίσματος στην Κολιάτσου για την μετατροπή του ύψους του μισθώματος αν περιορισθεί σε συζητήσεις της χρονικής τάξεως των 45 λεπτών! Πολλῶ δὲ μάλλον τὸν εκπρόσωπο τοῦ διεθνούς πλανητικοῦ κατεστημένου ὁ ὁποῖος διαχειρίζεται (με σαφείς ὁδηγίες ἄνωθεν) συμφέροντα τρισεκατομμυρίων δολλαρίων ἡμερησίως.

Ἄς σοβαρευθοῦμε, λοιπόν, καὶ ἄς παύσομε νὰ κλαυθμυρίζομε γιὰ τὴν δῆθεν «ἀμαυρωθεῖσαν» εἰκόνα τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους στὰ ὄμματα τῆς ἀνυπαρκτοῦ «διεθνούς κοινότητος». Τὰ πράγματα δὲν θὰ ἤλλαζαν ἀκόμη καὶ ἐὰν ὁ κ. Γράφας, ἢ κυρία Παπαρρήγα, ὁ κ. Κωνσταντόπουλος καὶ ὁ κ. Τσοβόλας μαζῆ με τοὺς εκπροσώπους τῶν νεολαίων τους, ἀλλὰ καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ «γνωστοὶ ἄγνωστοι» καταστροφεῖς καὶ βάνδαλοι, προσεκαλοῦσαν στὸ σπίτι τους τὸν κ. Κλίντον καὶ τοῦ προσέφεραν... γλυκὸ περγαμόντο!

Τὰ προβλήματα τῶν ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων ἀποτελοῦν μέρος τοῦ θαλασσοκεντρικοῦ ἀγγλοσαξωνικοῦ γεωπολιτικοῦ σχεδιασμοῦ καὶ ἡμποροῦν νὰ συνοψισθοῦν σὲ ἓνα καὶ μόνον· ἐπίτευξη ἑνός, ἐνιαίου καὶ ἰσχυροῦ γεωπολιτικοῦ καὶ γεωοικονομικοῦ ἀναχώματος ἀγγλοσαξωνικῆς ἐπιρροῆς (*Rimland*) πέραξ τῆς εὐρασιατικῆς γεωγραφικῆς ἐνότητος (*Heartland*), τοῦ ὁποῖου μέχρι σήμερα τὰ ἀσθενῆ σημεία ὑπῆρξαν: α) τὰ πρῶην σοσιαλιστικὰ κράτη-μέλη τοῦ Συμφώνου τῆς Βαρσοβίας καὶ μέρος τῶν δυτικῶν πρῶην Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν ὅπως ἡ Λευκορωσσία, ἡ Οὐκρανία καὶ τὰ βαλτικὰ κράτη· β) τὸ σύμπλεγμα τοῦ πρῶην σοβιετικοῦ Καυκάσου-Κασπίας καὶ κεντρασιατικῶν μουσουλμανικῶν πρῶην Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν· γ) τὸ γεωπολιτικὸ δίπολο Ἑλλάδος-Τουρκίας με τὸν μεταξὺ αὐτῶν εὐρισκόμενο θαλάσσιο αἰγαιακὸ ἐμπορευματοδίαυλο²· δ) ἡ ἀποδυνάμωσις τῆς πολιτικῆς καὶ ἀμυντικῆς διαστάσεως τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐνοποιήσεως καὶ ε) τὸ ζήτημα τῆς μετατροπῆς τῆς *de facto* διχοτομήσεως τῆς ἀνεξαρτήτου Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἀπὸ τὴς τουρκικῆς δυνάμεις κατοχῆς σὲ *de jure* διχοτόμηση, ὥστε τὸ νέο διεθνὲς καθεστὼς τῆς διηρημένης νήσου νὰ ἐνισχύει τὴν ἀσφάλεια τοῦ κράτους τοῦ Ἰσραήλ (κατὰ τὴν ἀντίληψη τῆς Οὐάσιγκτων) καὶ τὴν ἐλευθέρου καὶ ἀπρόσκοπτο θαλάσσια διέλευση τῶν μεσανατολικῶν πετρελαϊκῶν κοιτασμάτων πρὸς τὴς δυτικῆς καταναλώτριες χώρες³. Τὸ γεωπολιτικὸ αὐτὸ δόγμα προβολῆς ἀγγλοσαξωνικῆς γεωπολιτικῆς ἐπιρροῆς ἀπαιτεῖ τὴν ἄμεσον ὑλοποίησίν του διὰ τῆς ἐνσωματώσεως τῶν ἀνωτέρου γεωγραφικῶν ζωνῶν στὴν *Rimland*. Καὶ λέγομε «ἄμεσον ὑλοποίησιν» γιὰ τὸν ἀπλούστατον λόγο ὅτι δὲν πρέπει οἱ χερσαῖες αὐτῆς δυνάμεις τῆς *Heartland*, ἔχοντας ὡς κεντρικὸ γεωπολιτικὸ ἄξονα τοῦ εὐρασιατικοῦ γεωπολιτικοῦ χώρου τὴν Ρωσσία, νὰ δυνηθοῦν νὰ ἀνασυνταχθοῦν, ν' ἀποτελέσουν καὶ πάλιν ἓνα δευτέρου πόλο γεωπολιτικῆς ἰσχύος καὶ νὰ ἀποκτήσουν ἐλευθέρου πρόσβαση στὴν Μεσόγειο.

Ἄλλωστε, ἡ ὑπογραφεῖσα συμφωνία δημιουργίας ἀπὸ τὴν *BP - AMOCO* τοῦ

2. Βλ. Ι.Θ Μάξης, «Γεωπολιτικὴ ἀνάλυση τοῦ ἐμπορευματοδίαυλου θαλασσοῦ διαύλου Δαρδανελίων-Αἰγαίου», *Opus* 97/19 (1997), ELIAMEP.

3. Βλ. Ι.Θ Μάξης, *Νέα τάξη πραγμάτων καὶ Μέση Ἀνατολή... ἐνθ' ἂν*.

άγωγού Μπακοῦ-Τσεϊχάν, (στήν σύνοδο τοῦ ΟΑΣΕ, στίς 18 Νοεμβρίου, παρουσιά καί τή παροτρύνει τοῦ κ. Κλίντον καί τῶν ομάδων γεωπολιτικοῦ σχεδιασμοῦ τῆς Ουάσιγκτων πού αὐτός ἐκπροσωπεύει), ἀμέσως μετὰ τήν δολοφονία τοῦ ἀρμενίου πρωθυπουργοῦ Βαγκέν Σαρκισιάν⁴ ἀπό «φανατικούς ἐθνικιστές» στίς ἀρχές Νοεμβρίου (μιά ὥρα μόλις μετὰ τήν ἀναχώρηση τοῦ Στρομπ Τάλμποτ ἀπό τὸ Ἐρεβάν) ἀποτελεῖ ἀκόμη ἓνα στοιχεῖον προσπαθείας ἀπομονώσεως τῆς Ρωσσίας ἀπό τὸ ἐνεργειακὸ γεωπολιτικὸ παίγνιο τῶν ἀγγλοσαξῶνων στήν Κασπία.

Γ' αὐτὰ τὰ ζητήματα οὐδεμίαν ἠκούσαμεν ἐρώτηση νὰ τίθεται στὸν ἀμερικανὸ Πρόεδρο ἀπὸ τοὺς δημοσιογράφους. Ὅπως, ἐπίσης, δὲν ἠρωτήθη ὁ κ. Κλίντον γιὰ τὸ ἂν καί αὐτὸς πιστεύει, ὅπως ὁ Ἐτσεβίτ, ὅτι τὸ κυπριακὸ ζήτημα δὲν πρέπει «νὰ φορτωθεῖ» στίς ἑλληνοτουρκικὲς σχέσεις καί στήν «σεισμοπαθῆ» ἑλληνοτουρκικὴ φιλία.

Οἱ μέθοδοι

Ἐδῶ θὰ πρέπει νὰ ὑπογραμμισθοῦν ἀναγκαστικῶς καί οἱ τρόποι οἱ ὅποιοι, ἀντὶ γιὰ μία πραγματικὴ Ἠνωμένην Εὐρώπη, δημιουργοῦν τελικῶς, μίαν ὑπο-εὐρωπαϊκὴ / ἀντιεὐρωπαϊκὴν ὄντοτητα σηματοδοτοῦσα μίαν ὑπο-εὐρωπαϊκὴ διάθεση. Στὸ πλαίσιο αὐτῆς τῆς προσπαθείας πρέπει νὰ τονίσουμε ὅτι ὁ σύνδεσμος, ἀπὸ γεωγραφικῆς, οἰκονομικῆς καί πολιτικῆς ἐπόψεως, μεταξὺ Ἠνωμένου Βασιλείου καί Γερμανίας ἐξυπηρετεῖ — πλέον — ἀπολύτως τὰ γεωπολιτικὰ σχέδια τῶν ΗΠΑ διότι ὑπ' αὐτὰς τὰς συνθήκας, μὲ εὐρωπαϊκὲς χρηματοδοτήσεις καί ὑπὸ τὸν γερμανοσαξωνικὸν συντονισμόν καλύπτεται πανταχόθεν ἡ σημερινὴ Ρωσσία, ἐλέγχονται πλήρως ἀπὸ τὰ ἀγγλοσαξωνικὰ συμφέροντα οἱ πετρελαϊκὲς ὁδοὶ τῆς κεντρικῆς Ἀσίας πρὸς τὴν Μεσόγειο καί διασφαλίζεται πλήρως ἡ ἀγγλοσαξωνικὴ ἡγεμονία στήν θερμὴν αὐτὴν θάλασσα. Μιὰ ἡγεμονία πού, οὕτως ἢ ἄλλως, διαθέτει ἤδη τὰ σημαντικὰ ἀγγλοσαξωνικὰ στρατηγικὰ ἐρείσματα τῆς Κύπρου, τῆς Κρήτης καί τοῦ Γιβραλτάρ.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη ἄποψη, κάποιοι στήν Βόννη — καί μελλοντικὰ στὸ Βερολίνον — πρέπει νὰ θεωροῦν ὅτι ἐκπληρώνουν τὸν ἱστορικὸν τους ρόλο ὡς πρὸς τὰ πρόην ἀνατολικὰ κράτη, ὅτι ὑλοποιοῦν ἓνα νέο οἰκονομικὸ αὐτὴν τὴν φορὰ *Drang nach Osten*, εὐγενὲς καί θετικὸ γιὰ τὴν εἰρήνην, τὴν εὐημερία καί τὴν σταθερότητα στὸν εὐρασιατικὸν χῶρον. Αὐτό, ἄλλωστε εἶναι καί τὸ ἀντάλλαγμα τὸ ὁποῖον φαίνεται νὰ παραχωρεῖ ἡ Ουάσιγκτων στήν Βόννη, μὲ τὴν συναίνεση καί τοῦ Λονδίνου*.

Οἱ ΗΠΑ δὲν μποροῦν νὰ κάμουν διαφορετικά. Εἶναι κοινὸς τόπος ὅτι ἡ Ουάσιγκτων δὲν μποροῦσε νὰ στηριξοῖ οἰκονομικῶς τὴν ὁμαλὴ μετάβαση τῆς πρόην Σοβιετικῆς Ἐνώσεως σὲ μορφὲς κοινωνιῶν τῆς οἰκονομίας τῆς ἀγορᾶς. Ὅπως ἀναφέρει ὁ Ignacio Ramonet «οἱ ΗΠΑ εἶχαν ἤδη διαπιστώσει, κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πολέμου στὸν Περσικόν, ὅτι δὲν διέθεταν τὰ ἀνάλογα μέσα γιὰ τὴν στρατιω-

4. Τὴν 27η Ὀκτωβρίου 1999. Ἐξετελέσθησαν, ἐπίσης, ὁ πρόεδρος τῆς βουλῆς Καρὴν Ντερμισιάν καί ἄλλοι πέντε βουλευταί. Ἐκτελεσταὶ ἦσαν ὁ Ναῖρη Οὐανιάν — πρόην δημοσιογράφος — μὲ στενὲς ἐμπορικὲς σχέσεις μὲ τὴν Τουρκία καί μέλη τῆς οἰκογενείας του (ὁ ἀδελφὸς του καί ὁ θεῖός του).

* Ἡ μεταγενεστέρᾳ (2013) γερμανικὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ διαχειρίσεως τῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκονομικῆς κρίσεως, ἐπαληθεύει ἀπολύτως τὰς προβλέψεις τοῦ συγγραφέως.

τικές των φιλοδοξίες και είχαν αναγκασθεί να ζητήσουν από τους βασικούς τους εταίρους την χρηματοδότηση της συγκρούσεως»⁵.

Στό πλαίσιο αυτών των αδυναμιών οι ΗΠΑ άπευθύνονται εις ό,τι άφορᾷ την διασφάλιση τῆς πολιτικο-άμυντικής τους επιρροῆς στην Εύρασία, στις ύπηρεσίες και την οικονομική βοήθεια τῆς Βόννης. Βοήθεια, φυσικά, ἡ ὁποία δίδεται με τὸ ἀξημείωτο.

Ἡ ἔριμνεία τῆς οικονομικῆς καταρρεύσεως τοῦ χρηματιστηρίου τῆς Μόσχας ἀπὸ τὸ ὄνομασθὲν «σύνδρομο τῆς Βότκας», μετὰ τὴν γνωστὴ «ἐπιστολὴ Σόρος»⁶, προσφέρει τὴν δυνατότητα στὸ διεθνὲς κεφάλαιο νὰ ἐπεμβῆ πρὸς «διόρθωση τῆς καταστάσεως» καὶ «σταθεροποίησεως» τῆς ρωσικῆς οικονομίας μετὰ πολὺ καλλιτέρους ὄρους καὶ βεβαίως μετὰ πολὺ συμφερότερον γιὰ τὸ δολλάριο λόγο (ratio) δολλαρίου/ρουβλίου. Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἀπὸ ἀμερικανικῆς πλευρᾶς μεγάλη ρευστότης σὲ δολλάρια, θὰ ἐβοηθοῦσε τὴν διεισδυτικὴ προσπάθεια τῆς Οὐάσιγκτων μιὰ ὑποτίμησις τοῦ ρουβλίου μετὰ ὅ,τι αὐτὸ συνεπάγεται ἀπὸ τὴν ἔποψη τῆς νέας ἀντιστοιχίας ὡς πρὸς τὴν ἀξία τῆς πραγματικῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος τῆς ρωσικῆς οικονομίας στὴν διεθνή ἀγορὰ καὶ ἰδιαίτερος ἐναντι τοῦ μάρκου καὶ τοῦ δολλαρίου. Ἔτσι, ἡ ἀμερικανικὴ «στρατηγικὸν τύπου» γεωοικονομικὴ κερδοσκοπία μπορεῖ νὰ προβεῖ σὲ ἀγορὲς πολλῶν ρουβλίων, πρὶν ἢ ἀποκτήσουν καὶ πάλιν τὴν ἀξία τους, πράγμα ποῦ θὰ γίνεῖ μετὰ ἀπὸ μερικὲς καίριες ἐπεμβάσεις σὲ γερμανικὰ μάρκα ἢ σὲ ECU (τὸ ὁποῖο κατὰ μεγάλο μέρος στηρίζεται στὸ γερμανικὸ νόμισμα)! Τὸ παιγνίδι, ἔτσι, γιὰ τὴν Οὐάσιγκτων ἀποκτᾷ οὐσία, σημασία, ἐνδιαφέρον καὶ ἀποδίδει σημαντικὰ κέρδη!

Ἐπίσης, καὶ ἐκεῖ πιστεύω ὅτι εὐρίσκεται ὁ στρατηγικὸς στόχος τῆς ὅλης ὑποθέσεως, βοηθεῖ στὸν πλήρη ἐκμηδενισμὸ τῶν ἐπικινδύνων γιὰ τὴν ἀμερικανικὴ ἡγεμονία δυνάμεων, δηλαδὴ τοῦ ρωσικοῦ ἐθνικισμοῦ ἢ / καὶ τοῦ ρεβανσιστικοῦ κομμουνισμοῦ, τῶν ὁποίων ἡ ἀναβίωσις καὶ ἡ κατίσχυσις θὰ ἀνέτρεπε τὶς ἡγεμονικὲς ἀμερικανικὲς βλέψεις στὴν περιοχὴ τῆς Εύρασίας. Ὑπὸ τὶς προϋποθέσεις αὐτές, ἡ Τουρκία δὲν θὰ ἀποτελεῖ πλέον ἰδιαίτερος σημαντικὸν σύμμαχον γιὰ τὰ ἀμερικανικὰ συμφέροντα στὴν περιοχὴ, ἐφ' ὅσον ἡ ρωσικὴ αὐτοκρατορία θὰ εὐρισκεται πλήρως «ἐνσωματωμένη» στὸ γερμανικὸ γεωοικονομικὸ καὶ τὸ ἀμερικανικὸ γεωπολιτικὸ καὶ γεωαμυντικὸ πλαίσιο. Μέχρι τότε, ὅμως, ἡ γεωστρατηγικὴ διαχείρισις τῆς Τουρκίας ἀπὸ

5. Ignacio Ramonet, *Géopolitique du chaos*, Galilée, Paris, 1997, μετάφρασις Ἑλένη Τσερεζόλε, Πόλις, Ἀθήνα 1998, σελ. 44.

6. Ἐγὼ θὰ τὸ ὠνόμαζα «σύνδρομον τῆς φιλανθρωπίας», ἀναφερόμενος στὶς «φιλανθρωπικὲς» δραστηριότητες τοῦ Τζῶρτζ Σόρος, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ ὁ ὑπαίτιος τῆς καταρρεύσεως αὐτῆς. Ὁ διεθνὴς αὐτὸς κερδοσκόπος, ἔστειλε τὴν Πέμπτη 13 Αὐγούστου στοὺς *Financial Times* ἐπιστολήν, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπεστήριζε τὴν κατὰ 15-25% ὑποτίμησις τοῦ ρουβλίου καὶ τὴν ἐν συνεχείᾳ πρόσδεσίν του στὸ ἄρμα τοῦ δολλαρίου ἢ τοῦ ECU (δηλαδὴ, οὐσιαστικῶς, τοῦ γερμανικοῦ μάρκου). Τὴν ἐπομένην Δευτέρα, 17 Αὐγούστου 1998, ἡ Κεντρικὴ Τράπεζα τῆς Ρωσσίας ὑπετίμησε τὸ ρούβλιον καὶ ἀνεκοίνωσε τὴν νέαν του ἰσοτιμία μετὰξὺ 6 καὶ 9,2 ρουβλίων ἀνὰ δολλάριον. Τὴν 27ῃ Αὐγούστου ἡ ἰσοτιμία ἐκινήθη εἰς τὰ 11,1 ρούβλια ἀνὰ δολλάριον, ἐνῶ τὸ ἀμερικανικὸν νόμισμα τὴν ἰδίαν ἡμέρα ἀνετιμήθη κατὰ 29% ἐναντι τοῦ ρουβλίου στὴν διαπραπεζικὴν ἀγορὰ τῆς Μόσχας. Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ συναλλαγματικὰ ἀποθέματα τῆς Κεντρικῆς Τραπέζης τῆς Ρωσσίας, αὐτὰ ἀνήρχοντο τὴν 21ην Αὐγούστου 1998, εἰς τὰ 13,4 δις δολλάρια, ἐνῶ τὴν 27ῃ Αὐγούστου 1998 ἐξετιμῶντο εἰς τὰ 10 δις δολλάρια. Τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ὁ Σόρος «ἔχασε 2 δις δολλάρια ἀπὸ τὴν κρίσις τοῦ ρωσικοῦ νομίσματος» δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐλαφρώσει τὶς εὐθύνες τοῦ διεθνοῦς κερδοσκόπου, ὅταν οἱ ἔταιρεῖς τοῦ οὐγγρικῆς καταγωγῆς ἐπιχειρηματίου ἔχουν αὐξήσει τὰ κεφάλαιά των κατὰ 20% ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ ἔτους ἀλλὰ καὶ βεβαίως δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν κατηγορήσει γιὰ «ἀφέλειαν» ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἀπόφασίν του νὰ ἀποστελεῖ τὴν συγκεκριμένην ἐπιστολὴν στοὺς *Financial Times*.

τήν Ουάσιγκτων ως γεωστρατηγικὸ ὄπλο ἐναντίον τῆς Ρωσσίας, ἐκτιμᾶται ὡς ἀπαράιτητη. Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ γερμανικὸ μάρκο, ἄλλωστε, πρέπει νὰ σημειωθεῖ, ὅτι ἡ κατάρρευσις τῆς ρωσσικῆς οἰκονομίας δὲν τὸ φοβίζει. Τὸ ἴδιον. Καὶ αὐτὸ διότι οἱ ἀγοραστικῆς του δυνατοῦτες ἀυξάνονται λογαριθμικῶς καὶ οἱ ἐπενδυτικῆς δραστηριότητες σὲ γερμανικὰ μάρκα καθίστανται ἐξόχως ἀποτελεσματικῆς.

Οἱ ἀντιδράσεις, ὅμως, τῆς Ρωσσίας ὅπως καὶ οἱ φοβίες της, δὲν ὑπολογίζονται, κατὰ τὴν γνώμη μου, ἀρκετά. Ἡ ἀπὸ ἀμερικανικῆς πλευρᾶς χρῆσις τῆς Τουρκίας ὡς ἀντι-ρωσσικοῦ πολιορκητικοῦ κριοῦ, ἢ / καὶ ὡς ἀντι-ρωσσικῆ κλειδαριὰ στὰ Στενὰ τῶν Δαρδανελλίων, δὲν ἀξιολογεῖται, δυστυχῶς, ὡς κᾶτι ποὺ μπορεῖ νὰ ἔχει ὡς μοιραία κατάληξις τὴν πολιτικὴ ὄξυνση στὴν ζώνη τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης, στὴν λεκάνη τῆς Κασπίας καὶ τὸν Καύκασο. Φαίνεται, ὅμως, ὅτι οἱ ἀναλύσεις ποὺ γίνονται στὴν Βόννη καὶ τὴν Ουάσιγκτων δὲν ἔχουν συμπεριλάβει καὶ αὐτὸ τὸ ἐνδεχόμενον ἢ τὸ θεωροῦν μᾶλλον ἀπίθανον.

Συμπεράσματα

Αὐτό, λοιπόν, ποὺ προκύπτει ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω ἀνάλυση εἶναι, ὅτι ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἔνωσις καλεῖται ὑπὸ τὴν πολιτικὴ καθοδήγησις τῶν ΗΠΑ, τὴν συγκαταβατικὴν ὑποστήριξις τῆς Βόννης καὶ τὴν ἀμέριστον ἕως καθοδηγητικὴν ὑποστήριξις τοῦ Λονδίνου, νὰ χρηματοδοτήσει, κατὰ μεγάλο μέρος μίαν ἀγγλοσαξωνικὴν ὑπόθεσις ἡγεμονίας στὴν Εὐρασία ποὺ ἔχει τὶς ρίζες της στὴν διδασκαλία τοῦ μεγάλου ἀγγλοσάξωνος γεωπολιτικοῦ στοχαστοῦ σερ Χάλφορντ Μακίντερ⁷. Ἴσως αὐτὸ νὰ μὴ ἀποτελεῖ τὸ «κατ' ἐξοχήν» κακὸ, ἐὰν τὸ ζητούμενο εἶναι ἡ ἐπίτευξις τῆς εἰρήνης στὴν «πλανητικὴ νῆσο», δηλαδὴ τὴν Εὐρασία.

Εἶναι προφανές, ὅτι πρόκειται γιὰ μιὰ ἀντι-εὐρωπαϊκὴ ἐξέλιξις, ἡ ὁποία ἔχει ὡς μήτρα ὑπο-εὐρωπαϊκῆς κλίμακος συνενώσεις.

Τὸ θέμα τῆς Ἠνωμένης Εὐρώπης δὲν ἀποτελεῖ κατ' οὐδένα τρόπον «φετιχ» γιὰ τὸν γράφοντα. Ἡ Ἠνωμένη Εὐρώπη ἀποτελεῖ, στὴν συνείδησις ὅλων τῶν ὑποστηρικτῶν της, ἓνα μέσο γιὰ τὴν διατήρησις τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀσφαλείας στὴν Εὐρασία, ἰδιαίτερος μετὰ τὴν πτώσις τοῦ Τείχους τοῦ Βερολίνου. Ἐὰν ὁ στόχος αὐτὸς δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθεῖ εἴτε γιὰ λόγους «εὐρωπαϊκῶν ἐθνικισμῶν» εἴτε γιὰ λόγους συγκρούσεων μετὰ τῶν ἀνωτέρω ἐθνικισμῶν καὶ τῆς διαπιστουμένης προσπαθείας ἀγγλοσαξωνικῆς πολιτικῆς ἡγεμονίας στὸν χῶρο τῆς Εὐρασίας, τότε θὰ πρέπει νὰ ἐπανατοποθετήσομε τὸ ζήτημα μὲ κάθε εἰλικρίνεια. Ἡ ἀντιμετώπισις τῆς πραγματικότητος εἶναι ὁ μόνος τρόπος νὰ εὐρεθεῖ λύσις στὴν ἀνακατανομὴ τῆς ἰσχύος στὸν εὐρασιατικὸ χῶρο.

Τὸ ζήτημα δὲν εἶναι, λοιπόν, ἐὰν οἱ σημερινῆς ἀντιλήψεις καὶ οἱ σημερινοὶ πολιτικοὶ χειρισμοὶ τῶν εὐρωπαίων καὶ ἀμερικανῶν ἡγετῶν βλάπτουν ἢ συρρικνώνουν τὴν πολιτικὴ διάστασις τῆς νέας Εὐρώπης. Ἐχει καταστῆ πλέον ἐμφανές, μετὰ καὶ τὴν ἀνωτέρω ἀνάλυσις, ὅτι τὸ πράττουν.

Τὸ ζήτημα, τελικῶς, συνίσταται στὸ ἐὰν κᾶτι τέτοιο γίνεται συνειδητῶς εἰς

7. Εἰς πείσμα ὅλων αὐτῶν οἱ ὁποῖοι ὀμιλοῦν γιὰ «ψυχροπολεμισμοὺς» καὶ «ἀναχρονισμοὺς», ἐπιρρασιμένοι ἀπὸ μίαν καθαρῶς «διεθνοδικαϊκῆ» προσέγγισις τοῦ θέματος. Δὲν συλλογίζονται ὅμως, ὅτι αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι οὔτε κατ' ἐλάχιστον ὑπολογίζονται τὸ διεθνὲς δίκαιον εἶναι, ὑποτίθεται, οἱ κατιανοὶ ὁπαδοὶ τοῦ Γ. Οὐίλσον.

βάρος της πολιτικής και άμυντικής ένοποιήσεως της Εϋρώπης ή οι συμμετέχοντες στο στρατηγικό αυτό παίγνιο διατηρούν λανθασμένες έντυπώσεις για τις έπιπτώσεις των προσανατολισμών και των χειρισμών τους.

Τò κυπριακòν ζήτημα

Κατόπιν της ανάλυσεως αυτής, ή οποία έθεσε τò πλαίσιο της συλλογιστικής μας, πρέπει να προχωρήσομε στην εξέταση των τάσεων οι οποίες φαίνεται να επικρατούν άναφορικώς προς την σχέση Κύπρου-ΕΕ και ιδιαίτερωσ με την ύποτιθέμενη έναρξη της διαδικασίας εντάξεωσ της Κύπρου στην ΕΕ, της οποίας ó óδικòς χάρτης θα πρέπει να καθορισθεί στην Διάσκεψη Κορυφής του Έλσίνκυ του μηνòς Δεκεμβρίου.

Η γεωπολιτική πραγματικòτης, óπως αυτή άναγιγνώσκειται από τις ΗΠΑ έχει τὰ εξής χαρακτηριστικά:

α) Η Κύπρος έλέγχει τò κρίσιμο εκείνο σημείο της νοτιοανατολικής Μεσογείου στο όποιο:

I. καταλήγουν οι πετρελαιαγωγοί των συριακών παραλίω (Λατάκεια) óπως και αυτών του Λιβάνου (Σιδώνα).

II. καταλήγουν στην άνατολική Μεσόγειο, μέσω της διώρυγος του Σουέζ, οι έμπορευματικές διαδρομές μεταφορᾶς των πετρελαίων του περσικού κόλπου, τὰ όποια κατευθύνονται προς τις άγορες της Δύσεωσ.

β) Ο έναέριος χώρος ó εύρισκόμενος μεταξύ της άπολήξεωσ του άκρωτηρίου Ά. Άνδρέας και της Λαοδικείας (Συρία), πλάτους 100 χιλιομέτρων, μπορεί να έλέγχεται άπολύτωσ από άεροπορικές δυνάμεις με έδρα την Μεγαλόνησο και οι όποίες θα εύρισκονται σε άμυντική συνεργασία με την Δαμασκó. Τò αυτό θα συνέβαινε και για τις συριακές άεροπορικές δυνάμεις έαν εύβρισκοντο σε άεροπορική συνεργασία με την Λευκωσία.

Τò Τελ Άβιβ είναι φυσικό να είναι άκρωσ έπιφυλακτικòν άπέναντι σε ένα τέτοιο ένδεχόμενο, διότι ουδεις θα ήτο ίκανòς να βεβαιώσει τους ισραηλινοὺς άξιωματούχους ότι μία τοιαύτη συμφωνία δέν θα κατέληγε να είχε άρνητικές έπιπτώσεις στα έθνικά συμφέροντα του Ίσραήλ. Ως παράδειγμα άναφέρομε την περίπτωση της άμυντικής συμφωνίας μεταξύ Ίσραήλ και Τουρκίας, ένας από τους στόχους της οποίας είναι και ή δημιουργία «στρατηγικού βάθους» για την ισραηλινή άεροπορία, έν περιπτώσει έπίθεσεωσ της Συρίας έναντίον του Ίσραήλ. Ο στόχος αυτός θα ήκυροϋτο έαν έλειτουργοϋσε ή άνωτέρω συνεργασία μεταξύ Λευκωσίας-Δαμασκοϋ, με άνυπολόγιστες συνέπειες για την ασφάλεια του Ίσραήλ.

Επίσης, μία φιλοαραβική στάσις μιᾶς ενιαίας Κύπρου στον άμυντικό τομέα, έρμηνεύεται από τò Τελ Άβιβ ως άπόλυτος κίνδυνος για την έθνική του ασφάλεια, διότι άφ' ένòς μὲν του άποκλείει κάθε θαλάσσια ή έναέρια óδο στρατιωτικών έπιχειρήσεωσ προς τὰ άραβικά έδάφη, άφ' έτέρου δέ άποτελεί βάση άντιστοίχου έπιπέδου έπιθετικών ενεργειών έναντίον του.

γ) Η ζώνη μεταξύ 35ου και 36ου παραλλήλου ή όποία περιέχει στο άνατολικò της άκρο την Κύπρο (Επισκοπή, Άκρωτήρι, Λάρνακα και Λευκόνοικο), την Κρήτη (Σοϋδα) και στο δυτικό της άκρο την Μάλτα και τò Γιβραλτάρ άποτελεί ιδιαίζόντως σημαντικό σύνολο γεωστρατηγικών έρεισμάτων για τις άγγλοσαξωνικές θαλάσσιες δυνάμεις, οι όποίες έλέγχουν, μέσω αυτού του γεωστρατηγικού άξονος, άπ' άκρου

εις ἄκρον τὴν νότιο Μεσόγειο, δηλαδή τὸ ἐν ἀναβρασμῷ εὐρισκόμενον Μάγκρεμπ. Ὁ ἄξων αὐτὸς ἀποτελεῖ τὴν ὁδὸν ἐξόδου τῶν πετρελαϊκῶν ἀποθεμάτων τοῦ Περσικοῦ κόλπου ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῆς λεκάνης τῆς Κασπίας ποῦ θὰ ὀδεύσουν πρὸς τὸ Γιβραλτὰρ γιὰ τὸν Ἀτλαντικόν.

Μιὰ ἀνεξάρτητος, ἀναγκαστικῶς πλέον δικαιονομική καὶ διζωνική Κύπρος ἢ ὅποια θὰ εἶχε ὅμως αὐτόνομο κρατική προσωπικότητα, ποῦ θὰ μπορούσε νὰ ξεπεράσει τὰ ὅποια τεχνητὰ ἐμπόδια θέτει ἡ Ἄγκυρα καὶ θὰ μπορούσε νὰ καταστῆ πλήρες μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος θὰ ἐξηνάγκαζε τὶς Βρυξέλλες νὰ ἀντιμετωπίσουν σοβαρὰ τὰ ζητήματα ἀσφαλείας στὸ σημεῖο αὐτὸ τῆς ἀνατολικῆς Μεσογείου. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι μία ὑψηλὴ πίεσις ἀπὸ τουρκικῆς πλευρᾶς πρὸς τὸν ἑλληνοκυπριακὸ παράγοντα δημιουργεῖ προϋποθέσεις ἀσταθείας στὴν στρατηγικὴ αὐτὴ περιοχὴ ἀλλὰ καὶ κυρίως στὸ νοτιοανατολικὸν ἄκρον τῆς ὑποθετικῆς αὐτῆς, διευρυνθείσης Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως. Καὶ τοῦτο, στὸ μέτρο ποῦ μιὰ τοιαύτη πίεσις θὰ προεκάλει τὶς φυσιολογικῆς ἀντιδράσεις σὲ πολιτικὸ καὶ ἐθνικὸ ἐπίπεδο στὴν Ἀθήνα. Ἡ ἐκδοχὴ αὐτὴ σημαίνει δύο τινὰ γιὰ τὶς Βρυξέλλες: εἴτε οἱ Βρυξέλλες, μὴ δυνάμενες — ἐμφανῶς πλέον — νὰ δώσουν πειστικῆς ἐξηγήσεις στὴν Ἀθήνα ἀλλὰ καὶ στὴν εὐρωπαϊκὴ κοινὴ γνώμη, ἀπεμπολοῦν *de facto* κάθε δικαίωμα τῶν στὴν προστασία τῶν συμφερόντων τους στὸ σημαντικώτατον νοτιοανατολικὸν ἄκρον καὶ αὐτο-ἀκροῦνται παραδεχόμενες τὸ μυθικὸ στοιχεῖο τῆς εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς ὀλοκληρώσεως εἴτε ἀποφασίζουν νὰ ἀντιμετωπίσουν αὐστηρῶς τὴν πηγὴ τῶν ἀποσταθεροποιητικῶν πιέσεων (Τουρκία) θέτοντας, ὅπως φοβοῦνται, ἐν κινδύνῳ, ἔστω καὶ βραχυπροθέσμως, κάποια δικὰ τους οἰκονομικὰ ὀφέλη καὶ συμφέροντα.

Τὸ δῆλημα αὐτὸ δὲν φαίνονται ἔτοιμες νὰ τὸ ἀντιμετωπίσουν οἱ Βρυξέλλες, διότι ἀπλούστατα... «Βρυξέλλες δὲν ὑπάρχουν»..., ὅπως θὰ ἔλεγέ τις μελαγχολικῶς παραφράζων τὸν ἄλεξανδρινὸν ποιητὴ. Ἡ μόνη συνεπής, συμπαγὴς καὶ σαφῶς καθωρισμένη ἡγεμονικὴ πολιτικὴ βούλησις στὴν περιοχὴ εἶναι ἡ ἀγγλοσαξωνικὴ καὶ ἡ ὀποιαδήποτε διαπραγματεύσεις θὰ γίνεαι ἀσφαλῶς με αὐτὴν. Δύο δὲ εἶναι οἱ τρόποι τῆς διαπραγματεύσεως, με μιὰ σημαντικὴ διαφορὰ μεταξύ τους: ὁ πρῶτος εἶναι ὑπαρκτὸς καὶ ὁ ἄλλος... ἀνύπαρκτος!

Ὁ ὑπαρκτὸς ἀπαιτεῖ ἀποφασιστικῆς κινήσεις ἀμυντικῆς θωρακίσεως τοῦ ἐλευθέρου τμήματος τῆς νήσου, χωρὶς ἐμμονὲς εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐθνικότητα τῶν ὀπλικῶν συστημάτων ἀλλὰ με ἐμφαση στὴν ἀποτελεσματικότητά τους καὶ τὴν ἀποτρεπτικὴν ἰσχύν των. Ἡ θωράκισις αὐτὴ πρέπει νὰ γίνεαι ἀθορυβῶς, ἐντατικῶς, ταχύτατα καὶ ἀποφασιστικῶς. Ἀφοῦ ὅλες αὐτὲς οἱ ἐνέργειες ὀλοκληρωθοῦν καὶ φυσικὰ διαψευσθοῦν ἐπιμόνως σὲ ὅλα τὰ διεθνή *fora* (βλ. παράδειγμα προμηθείας τῆς Κίνας ὀπλων ἀπὸ τὴν Ρωσσία), μετὰ δυνάμεθα νὰ προχωρήσομε σὲ διαπραγματεύσεις. Καὶ προσοχή, μόνον με τὰ σωστὰ πρόσωπα... Τὰ πρόσωπα αὐτὰ ἔχουν ὄνομα καὶ διεύθυνση... καὶ στίς Βρυξέλλες μάλιστα. Μόνον ποῦ καμμία ἀπολύτως σχέση ἔχουν με τὴν *Commision!*

Ποιά λοιπόν, μετὰ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ «γεωπολιτικῶς ὀρθή» συμπεριφορὰ τῆς Ἑλλάδας στὸ πλαίσιο αὐτῶν τῶν ζυμώσεων ἀπὸ ὅπου φαίνεται νὰ ὑπερισχύει ἡ «βόρειος σαξωνικὴ» τάσις ἐνῶ ἡ «λατινικὴ τάσις»⁸ δὲν ἔχει ἀκόμη προσδιορίσει τὸν κοινὸν κώδικα πολιτισμικῶν ἀξιών της, ὁ ὁποῖος θὰ μπορούσε νὰ λειτουργήσει ὡς συγκολλητικὸ ὕλικὸ γιὰ τὴν τελικὴ ὀλοκλήρωσή της;

8. Καὶ μόνη ἡ ὀνομασία της ἀποτελεῖ ἕνα ἰδιαίτερος ἀδύναμον σημεῖον ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ὀλοποίησή της.

Ἡ Ἑλλάς εἶναι μία ναυτική διεθνῆς ὀντότης. Ὅφειλει τὴν ὑπαρξὴ καὶ τὴν ἐπιβίωσὴ τῆς στὴν θάλασσα. Ἡ Ἑλλάς ὀφείλει νὰ ἐνισχύσει εἰς τὸ ἔπακρον τὴν ἐμπορικὴ καὶ στρατιωτικὴ τῆς ἰσχύϊ στὸ ὑγρὸ στοιχεῖο ὥστε νὰ διατηρήσει τὴν οὐσιαστικὴ γεωστρατηγικὴ ἀξίαν τῆς ἀναφορικῶς πρὸς τὶς ἀμερικανικὲς γεωπολιτικὲς βλέψεις στὴν Εὐρασία.

Σημαντικὸν ρόλο θὰ διαδραματίσει σὲ αὐτὴν τὴν γεωπολιτικὴν προσέγγισι ἡ διαχείρισις τῶν ζητημάτων τοῦ αἰγαιακοῦ χώρου ἀπὸ ἑλληνικῆς πλευρᾶς. Μιὰ σθεναρὰ ἑλληνικὴ ἀμυντικὴ παρουσία στὸν αἰγαιακὸν χώρον ἀποτελεῖ τὸ καλλίτερον γεωπολιτικὸ ἀντίβαρον καὶ γεωστρατηγικὸ ἀντίμετρο στὴν τουρκικὴ ἀδιαλλαξία καὶ ἐπιθετικότητα. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, δίδει τὸ ὀρθὸ μήνυμα στὶς ναυτικὲς μητροπολιτικὲς δυνάμεις (ΗΠΑ-Βρετανία) ἀλλὰ καὶ στὶς εὐρωπαϊκὲς χώρες (Γαλλία-Ἰταλία) ποὺ ἐπιχειροῦν ν' ἀποτελέσουν μιὰ εὐρωπαϊκὴ «ναυτικὴ ἀπάντησι» στὶς ἀγγλοσαξωνικὲς δυνάμεις.

Ὁ ρόλος τοῦ θαλασσίου διαύλου Δαρδανελίων-Αἰγαίου εἶναι θεμελιώδης στὴν περίπτωσι αὐτῆν⁹. Λαμβανομένης δὲ ὑπ' ὄψιν τῆς πιθανότητος¹⁰ ἀπωλείας τοῦ γεωπολιτικοῦ ἐλέγχου τῶν Δαρδανελίων ἀπὸ τὸ ΝΑΤΟ, ἡ γεωστρατηγικὴ σημασία τοῦ Αἰγαίου ἐνισχύεται ἐξόχως.

Ὑποχωρητικότητα καὶ ἀνασφάλεια, ἀδράνεια στὸ θέμα τῆς συμπαρογωγῆς ὀπλικῶν συστημάτων καὶ στὴν προώθησι τῆς ἑλληνικῆς ὀπλικῆς βιομηχανίας, ἀμέλεια στὴν προώθησι τῶν ἑλληνοϊσραηλινῶν σχέσεων*, ἀμέλεια στὴν δημιουργία καταλλήλως προστατευομένων ὑποδομῶν¹¹ (μεταφορᾶς, ἐπικοινωνίης, ἐνεργειακὰ δίκτυα, ὑδρευσις, ἀποχέτευσις, ἐπείγουσῆς μορφῆς νοσοκομειακὴ περίθαλψις) καὶ ἀπόλυτος ἐμπιστοσύνη στὶς «διεθνοδικαίκοῦ τύπου» διαδικασίης ἀπονομῆς διεθνούς δικαιοσύνης, θὰ ὀδηγήσουν στὴν ὑποβάθμισι τῆς σημασίας τῆς Ἑλλάδος στὶς γεωστρατηγικὲς ὀρίζουσες τῶν ἀγγλοσαξωνικῶν γεωπολιτικῶν ὑπολογισμῶν ἐνῶ τὸ στρατηγικὸ κενὸ τῆς χώρας στὸν αἰγαιακὸν καὶ μεσογειακὸν χώρον θὰ καλυφθεῖ ἀπὸ τὴν πληθωρικὴ παρουσία τῆς «φιλης», «συμμάχου» καὶ γείτονος Τουρκίας. Οἱ συνέπειες θὰ εἶναι γνωστῆς καὶ οἱ εὐθύνες θὰ εἶναι μεγάλης.

Καὶ γιὰ νὰ τελειώνομε: ἄλλο πρᾶγμα εἶναι ἡ «φιλία τῶν λαῶν» γιὰ τὴν ὁποία μόνον φασιστῆς, ρατσιστῆς καὶ ἄλλοι διεστραμμένοι ἐγκέφαλοι μποροῦν νὰ ἔχουν ἀντιρροήσεις, καὶ ἄλλο πρᾶγμα τὰ γεωπολιτικὰ συμφέροντα τῆς μόνης ὑπερδυνάμεως, ὅπως αὐτὰ ὑλοποιοῦνται μέσῳ τοῦ τουρκικοῦ στρατοκρατικοῦ καθεστώτος στὴν Μέση Ἀνατολή. Αὐτὸ ὅσο πιὸ γρήγορα γίνεσι κατανοητό, τόσοσὸν τὸ καλλίτερον γιὰ τὴν χάραξι τῆς ἑλληνικῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς.

9. Ἰ.Θ. Μάξης, «Γεωπολιτικὴ ἀνάλυσι» ἐνθ' ἀν., σελ. 16. κ.ἑ.

10. Μὲ τὸν ὅρον αὐτὸν ἐννοῶ ἐκείνην τὴν περίπτωσι, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἀμερικανικὴ χειραγώγησις τοῦ ἰσλαμικοῦ φαινομένου στὴν Τουρκία, τὸ Ἀφγανιστὰν καὶ ἐσχάτως ἡ ἐκδηλωθεῖσα ἀνάλογος προσπάθεια πρὸς τὸ Ἰράν τοῦ Χατάμι, θὰ ἀπωλέσει τὸν ἔλεγχον πρὸς ὄφελος τοῦ ἀκράτου, ριζοσπαστικοῦ, πολιτικοῦ ἰσλάμ. Εἰδικώτερον σήμερον, ποὺ ἡ πολιτικὴ ρευστότης στὴν Νοτιοανατολικὴ Μεσόγειο, τὴν Μέσην Ἀνατολή, τὸν Περσικὸν Κόλπον καὶ τὰ Βαλκάνια, μετέτρεψε τὴν Νότιον πτέρυγα τοῦ ΝΑΤΟ σὲ κατ' ἐξοχίην μέτωπον ἀντιπαραθέσεως χαρακτηριζόμενον ἀπὸ μεταβαλλόμενες στρατηγικὲς ἀλληλεξαρτήσεις, πολιτικο-ιδεολογικὲς ἀντιφάσεις καὶ διευρυνόμενα ἀμυντικὰ χάσματα.

* Τὸ 2013 ἤδη, ἀπεδείχθη τὸ πρωτοποριακὸν διὰ τὴν περίοδον συγγραφῆς τοῦ παρόντος, καὶ ἐν πολλοῖς πρωτότυπον, τῆς τοιαύτης προτροπῆς τοῦ συγγραφέως.

11. Γιὰ περιόδους κρίσεων, ὅπως συρράξεων, θεομηνιῶν κ.λπ.